

PRESUDA (šesto vijeće)

26. rujna 1996.(*)

„Jednako postupanje – Diskriminacija na temelju državljanstva – Cautio judicatum solvi”

U predmetu C-43/95,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, koji je na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u uputio Högsta Domstolen Stockholm (Vrhovni sud, Stockholm), u sporu koji se vodi pred tim sudom između

Data Delecta Aktiebolag,

Ronny Forsberg,

i

MSL Dynamics Ltd,

o tumačenju članka 6. Ugovora o EZ-u,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: C. N. Kakouris, predsjednik vijeća, G. F. Mancini i P. J. G. Kapteyn (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: A. La Pergola,

tajnik: R. Grass,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za švedsku vladu, Lotty Nordling, *rättschef*, u svojstvu agenta,
- za grčku vladu Panagiotis Mylonopoulos, pravni savjetnik posebne pravne službe za pravne sporove Zajednice pri Ministarstvu vanjskih poslova, Galateia Alexaki, odvjetnica u istoj službi, i Sofia Shala, specijalizirana znanstvena suradnica iste službe, u svojstvu agenata,
- za irsku vladu, Michael Buckley, *Chief State Solicitor*, u svojstvu agenta, uz asistenciju Feichina McDonagha, *BL*, i Finole Flanagan, *Office of the Attorney General*,
- za Komisiju Europskih zajednica, John Forman, pravni savjetnik, u svojstvu agenta, uzimajući u obzir izvještaj suca izvjestitelja,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 23. svibnja 1996.

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 21. veljače 1995., koje je Sud zaprimio 24. veljače iste godine, Högsta Domstolen (Vrhovni sud) je na temelju članka 177. Ugovora o EZ-u uputio zahtjev za prethodnu odluku koji se odnosi na članak 6. stavak 1. tog Ugovora.
- 2 Prethodno pitanje upućeno je u okviru postupka za naplatu isporučene robe koji je britansko društvo MSL Dynamics Ltd (u daljnjem tekstu: MSL) pokrenulo protiv švedskog društva Data Delecta Aktiebolag (u daljnjem tekstu: Data Delecta) i Ronnyja Forsberga, švedskog državljanina.
- 3 Data Delecta i Ronny Forsberg, tuženici u postupku pokrenutom na Solna tingsraettu (Prvostupanjski sud u Solni), tražili su da MSL osigura *cautio judicatum solvi* kao jamstvo za plaćanje troškova postupka, na temelju članka 1. švedskog Zakona 1980:307.
- 4 Prema toj odredbi strani državljanin koji nema prebivalište u Švedskoj ili strana pravna osoba koja na švedskom sudu želi pokrenuti postupak protiv švedskog državljanina ili švedske pravne osobe dužni su, na zahtjev tuženika, dati jamstvo za plaćanje troškova postupka koje će eventualno morati podmiriti. Članak 5. istog zakona međutim glasi da se ta obveza ne primjenjuje ako tako određuju međunarodne konvencije koje obvezuju Švedsku. Uredba vlade 1991:112, koja se odnosi na davanje jamstava za plaćanje troškova postupka za strane tužitelje u nekim slučajevima, ne spominje nikakvu konvenciju takve vrste za britanske pravne osobe.
- 5 Solna tingsraett (Prvostupanjski sud u Solni) je međutim odbio ispuniti zahtjev za davanje jamstva – *cautio judicatum solvi* – jer je Zakon 1980:307 što se toga tiče oprečan Zakonu 1992:794, kojim je Švedska ratificirala Konvenciju od 16. rujna 1988. o pravnoj nadležnosti i izvršavanju odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (u daljnjem tekstu: Konvencija iz Lugana), koju je ratificirala i Ujedinjena Kraljevina.
- 6 Svea Hovrätt (Žalbeni sud regije Svea, Švedska) je u žalbenom postupku, primjenjujući načelo prema kojem noviji zakon pobija stariji zakon, potvrdio tu odluku. Osobito je primijetio da je učinak Konvencije iz Lugana da švedske sudske odluke postanu izravno izvršive u Ujedinjenoj Kraljevini.
- 7 Data Delecta i Ronny Forsberg su stoga protiv odluke Svea Hovrätta (Žalbeni sud regije Svea) podnijeli tužbu Högsta Domstolenu (Vrhovni sud).
- 8 Procjenjujući da ishod spora ovisi o tumačenju prava Zajednice, Högsta Domstolen (Vrhovni sud) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li protivno Rimskom ugovoru, a posebno članku 6. (prijašnji članak 7.) zahtijevati takvo jamstvo od tužitelja koji je britanska pravna osoba, kad se analogan zahtjev ne može postaviti u pogledu švedskih pravnih osoba?”

- 9 Sud koji je uputio zahtjev tim pitanjem u biti pita protivni li se članku 6. prvom stavku Ugovora to što država članica zahtijeva uplatu jamstva – *cautio judicatum solvi* – od pravne osobe s poslovnim nastanom u drugoj državi članici, koja je na jednom od njezinih sudova pokrenula postupak protiv jednog od njezinih državljana ili društva s poslovnim nastanom u toj državi, kada se takav zahtjev ne može nametnuti pravnim osobama te države.

Područje primjene članka 6. stavka 1. Ugovora

- 10 Najprije valja podsjetiti da članak 6. prvi stavak predviđa sljedeće: „Unutar područja primjene ovog Ugovora i ne dovodeći u pitanje bilo koju njegovu posebnu odredbu, zabranjena je svaka diskriminacija na temelju državljanstva.” [neslužbeni prijevod].
- 11 Stoga prvo valja ispitati ulazi li u područje primjene Ugovora o EZ-u odredba države članice koja obvezuje pravne osobe s poslovnim nastanom u drugoj državi članici da ispostave *cautio judicatum solvi* kada namjeravaju pravno djelovati protiv jednog od njezinih državljana ili društva s poslovnim nastanom u toj državi, dok pravne osobe te države ne podliježu takvom zahtjevu.
- 12 Ustaljena je sudska praksa da je, u nedostatku propisa Zajednice, na unutarnjem pravnom poretku svake države članice da odredi nadležne sudove i uredi postupovna pravila za sudske postupke koji trebaju osigurati punu zaštitu prava koja pojedinci uživaju na temelju prava Zajednice, ali da to pravo ograničava njihovu nadležnost (presuda od 19. studenoga 1991., Francovich i dr., C-6/90 et C-9/90, Zb. str. I-5357., t. 42.). Takve odredbe zakonodavstva ne mogu, ustvari, diskriminirati osobe kojima pravo Zajednice dodjeljuje pravo na jednako postupanje ni ograničiti temeljne slobode zajamčene pravom Zajednice (presuda od 2. veljače 1989., Cowan, 186/87, Zb. str. 195., t. 19.).
- 13 Valja utvrditi da nacionalno postupovno pravilo poput gore navedenog može utjecati na gospodarsku djelatnost gospodarskih subjekata drugih država članica na tržištu države o kojoj je riječ. Iako mu samom po sebi nije namjena da uređuje djelatnost komercijalne naravi, učinak mu je takav da te gospodarske subjekte, kada se radi o pristupu sudovima te države, stavlja u manje povoljan položaj od položaja njezinih državljana. Naime, kada im pravo Zajednice jamči slobodan protok roba i usluga na zajedničkom tržištu, iz tih sloboda logično proizlazi mogućnost da se ti gospodarski subjekti, na jednakoj osnovi kao i državljanima te države, obrate sudovima neke države članice kako bi oni odlučili o sporovima koji mogu proizaći iz njihove gospodarske djelatnosti,.
- 14 Kao što je Sud presudio u presudi od 20. listopada 1993., Phil Collins i dr. (C-92/92 i C-326/92, Zb. str. I-5145., t. 27.), odredbe nacionalnog zakonodavstva koje ulaze u područje primjene Ugovora zbog svojih učinaka o razmjenama dobara i usluga unutar Zajednice nužno podliježu općem načelu nediskriminacije uspostavljenom člankom 6. stavkom 1. Ugovora, a da ih pritom nema potrebe povezivati sa specifičnim odredbama članaka 30., 36., 59. i 66. Ugovora.
- 15 Stoga valja utvrditi da nacionalno postupovno pravilo u građanskoj stvari, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, ulazi u područje primjene Ugovora u smislu članka 6. prvog stavka i da podliježe općem načelu nediskriminacije uspostavljenom tim člankom, u onoj mjeri u kojoj ima utjecaj, čak i neizravan, na razmjenu dobara i usluga unutar

Zajednice. Takvog se utjecaja osobito treba bojati ako se *cautio judicatum solvi* zahtijeva u postupku za plaćanje isporučene robe.

Diskriminacija u smislu članka 6. stavka 1. Ugovora

- 16 Zabranjujući „svaku diskriminaciju na temelju državljanstva”, članak 6. Ugovora u državama članicama zahtijeva savršenu jednakost postupanja prema osobama koje se nalaze u situaciji uređenoj pravom Zajednice i državljanima predmetne države članice.
- 17 Očito je da odredba poput one o kojoj je riječ u sporu u glavnom postupku predstavlja izravnu diskriminaciju na temelju državljanstva.
- 18 Švedska vlada ipak smatra da načelu nediskriminacije nije protivno to da se od stranog tužitelja zahtijeva jamstvo kada eventualnu odluku o nalaganju snošenja troškova postupka nije moguće provesti u zemlji njegova domicila. U tom slučaju, cilj tog jamstva jest izbjeći to da strani tužitelj ne može pokrenuti sudski postupak, a da se ne izloži financijskom riziku u slučaju da ne uspije u postupku.
- 19 Švedska vlada dodaje da švedsko zakonodavstvo uostalom predviđa različita izuzeća od zahtjeva za ishođenje jamstva, vezana za činjenicu da švedski tuženik, ako je to potrebno, ima mogućnost ishoditi presudu koja dopušta izvršenje u zemlji tuženikova domicila, osobito primjenom međunarodnih konvencija koje je Švedska ratificirala.
- 20 Ta se argumentacija ne može prihvatiti.
- 21 Naime, kao što je Sud presudio u presudi od 1. srpnja 1993., Hubbard (C-20/92, Zb., str. I-3777.), pravo na jednakost postupanja utvrđenog pravom Zajednice ne može ovisiti o postojanju međunarodnih sporazuma koje su države članice sklopile.
- 22 U tim uvjetima na postavljeno pitanje treba odgovoriti da je članku 6. prvom stavku Ugovora protivno da država članica zahtijeva uplatu jamstva – *cautio judicatum solvi* – od pravne osobe s poslovnim nastanom u drugoj državi članici koja je na jednom od njezinih sudova pokrenula postupak protiv njezinih državljana ili društva s poslovnim nastanom u toj državi, kada se takav zahtjev ne može nametnuti pravnim osobama te države, u situaciji kada je postupak povezan s izvršavanjem temeljnih sloboda zajamčenih pravom Zajednice.

Troškovi

- 23 Troškovi švedske, grčke i irske vlade, kao i troškovi Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred nacionalnim sudom, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD (šesto vijeće),

kao odgovor na pitanje koje mu je uputio Högsta Domstolen (Vrhovni sud) rješenjem od 21. veljače 1995., odlučuje:

Članak 6. prvi stavak Ugovora o EZ-u treba tumačiti u tom smislu da mu je protivno da država članica zahtijeva uplatu jamstva – *cautio judicatum solvi* – od pravne osobe s poslovnim nastanom u drugoj državi članici, koja je na nekom od njezinih sudova pokrenula postupak protiv njezinih državljana ili društva s poslovnim nastanom u toj državi, kada se takav zahtjev ne može nametnuti pravnim osobama te države, u situaciji kada je postupak povezan s izvršavanjem temeljnih sloboda zajamčenih pravom Zajednice.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 26. rujna 1996.

[Potpisi]

* Jezik postupka: švedski

RADNI PRIJEVOD